

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelos in primo instanti non peccasse, communis & verior sententia. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Ad quartum dicendū, quod Deus non discreuit inter angelos ante auersionem quorundam & conuersionem aliorum, vt Auguſt. dicit 11. de Ciuitate Dei. Et ideo omnes in gratia creati in primo instanti meruerunt. Sed quidam eorum statim impedimentū præstiterunt suæ beatitudinis præcedens meritū mortificantes. Et ideo beatitudine, quam meruerunt, sunt priuati.

30. **P**rior conclusio est. *Angeli mali non peccarunt in primo instanti suæ creationis. Posterior conclusio. Nullus Angelus in primo instanti peccare potuit.*

DISPV. CCXXXVI.

An potuerit Angelus in primo instanti suæ peccare.

Angeli in primo instanti non peccasse, communis & verior sententia est. c. 1.

Angeli in primo instanti potuisse peccare, quidam affirmant. alij negant. c. 2.

Iudicium de vtriusque sententia. c. 3.

In primo instanti suæ creationis Angelos mereri potuisse, cap. 4.

CAPVT I.

Angeli in primo instanti non peccasse, communis & verior sententia est.

Ex ijs, quæ diximus disput. 226. manifestum erat, Angelos non peccasse in primo instanti sui esse. Ostendimus enim contra non paucos Scholasticos, angelos in gratia conditos fuisse, cum qua peccatum, ne de potentia quidem Dei absoluta esse posset, certissimum nobis esse deberet, qui contra hæreticos nostri temporis defendimus veram iustitiam & sanctitatem iustis inhaerentem, vt 1. 2. q. 113. art. 2. monstrabimus. Verum quia inter eos doctores, qui negant, angelos in gratia conditos esse plerique etiam existimant, angelos nihilominus in primo instanti non peccasse: vnus autem, aut alter solum oppositum docet, ideo antequam questionem propositam de possibili examinemus, statuere in primis visum est, quam certum esse debeat, angelos in primo instanti non peccasse.

Ex ijs igitur, qui docent, angelos in gratia Dei conditos non esse, Auguſt. Eugubini. lib. 8. de perenni Philosophia, cap. 38. affirmare non dubitauit, malos angelos ab initio suæ creationis peccasse. Citat autem in suam sententiam Theodorum quendam Theologum Latinum, & verba illius, quibus hoc expresse asseruit. Eandem sententiam vt probabilem de fenderat prius Alexand. 2. p. q. 98. m. 11. non tamen satis consentaneæ suis principijs, quæ inferius videbimus. Ex Patribus vero in ea fuisse videtur Auguſt. lib. 11. de Genesi ad litteram, cap. 23. vbi inquit, diabolus cecidisse non ab eo, quod acceperat, sed ex eo, quod acciperet, si subdi voluisset. Et lib. 11. de Ciuitate Dei, cap. 13. cum affirmat, eum, qui existimat angelos ab initio suæ creationis voluntate propria peccasse, non sentire cum Manichæo: quia Manichæum docuit, angelos non solum propria voluntate, sed etiam natura malos esse: ille autem solum assereret, angelos ab initio suæ creationis propria solum voluntate malos

ARTIC. V.

fuisse & cecidisse. Vt autem admonet Auguſt. lib. 11. de Genesi cap. 23. Si angelus natura sua à Deo malus factus esset, non diceretur cecidisse. In Scriptura vero nullum pro hac sententia inuenio fundamentum, quod speciem aliquam habeat probabilitatis: præter illud Ioannis 8. ille (scilicet demon) homicida erat ab initio, & in veritate non stetit.

Opposita tamen sententia certissima est, & contraui omnium Scholasticorum calculo confirmata, qui omnes in 2. distict. 4. locis allegatis à nobis disput. 226. cum S. Thoma in hoc articulo sentiant, angelos non peccasse in primo instanti, tamen inter se dissentiant, vtrum creati fuerint in gratia, an in pura natura. Atque hanc opinionem adeo veram censet, S. Thom. & Bonauent. vt S. Thom. oppositam erroris infimulet; Bonauent. vero dicat, ad hæresim proximè accedere. Referunt autem Bonauent. & Thom. de Argentina damnatam fuisse ab Episcopo Parisiensi cum omnibus Theologis illius vniuersitatis: in cuius damnationis confirmationem multa conuergerent recentiores Theologi, quæ singillatim examinare oportet. Sed in primis ex Auguſtino vt certum habeamus, non incidere in hæresim Manichæi, qui dixerit, angelum voluntate propria ab initio suæ creationis peccasse, quod & nos optima ratione supra conuicimus.

Ceterum videamus, quæ sint Scripturæ testimonia, quibus sententiam Eugubini damnare nonnulli contendunt. Alterum est illud. Quomodo cecidisti Lucifer, qui mane oriebaris. Huius autem simile est illud Ezech. 28. In delictis Paradisi Dei fuisti. Quibus probari videtur desertorem prius in gratia Dei fuisse. Hæc tamen testimonia non esse intelligenda in sensu literali de demone, satis superque ostensum est supra disput. 22. cap. 4. per figuram autem, & accommodationem de demone intelligi, non videtur satis ad definiendum rem de fide, nisi quando constet Spiritum sanctum voluisse aliquo facto vnus significare factum alterius.

Alterum testimonium sit illud Ioan. 8. In veritate non stetit, hoc est in sanctitate, in qua conditus est. Ex hoc tamen non satis probatur, angelum in gratia prius fuisse, quam peccaret, fuisse ostendi disput. 227. cap. 2. ex quo etiam conuelliatur fundamentum sententiæ Eugubini, qui ex illo testimonio ideo probat angelum ab initio suæ creationis peccasse, quia dicitur, ille homicida erat ab initio, nam particula illa, ab initio, non denotat ipsam momentum indiuiduum suæ creationis, aut totius mundi: sed parum postinitium mundi, ratione cuius paræ distantie dicitur, ab initio, vel quia in paradiso decipiens nostros primos parentes, spiritualiter ipsos occidit, vel quia non multum post decepit Cain, vt occideret fratrem suum Abel: qui sensus meo iudicio magis quadrat textui Ioannis. Ibi enim Iudeis, qui volebant Christum corporaliter occidere, dicit Christus. Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis perficere: ille homicida erat ab initio, hoc est, ab exordio mundi fuisset homicidium. Nam & idem Ioannes in prima sua Canonica, cap. 1. dixisset. In hoc manifesti sunt filij dei, & filij diaboli: omnis qui non est iustus, non est ex Deo, & quem diligis fratrem suum, quoniam hæc est amicitia quam audivisti ab initio vt diligatis alterum; quibus fraterem dilectionem

dilectionem suadere conabatur, subiungit: *Non sicut Cain, qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum.* Vbi opponit hoc quod est, esse ex maligno huic quod est esse ex Deo, & ita perinde est apud Ioannem, esse ex maligno, quod dixit capite illo tertio suae primae Canonicae, atque esse ex diabolo patre, sicut dixerat in Euangelio c. 8. alludens nempe ad idem factum, quo Cain inasione diaboli occidit fratrem, ut ideo diabolus dicatur homicida ab initio. Eodem modo Augustinus in lib. de Ciuitate, cap. 13. explicat illud Ioannis eodem cap. 13. ab initio diabolus peccat, ut particula, *ab initio*, idem significet quod, circa initium mundi, aut suae conditionis.

Profertur deinde recentiores Theologi, an damnationem sententiae Eugubini, Ecclesiae definitionem in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. & referunt in capite Firmiter, de summa Trinitate, & fide Catholica, vbi dicitur: *Diabolus enim, & alij demones à Deo quidem natura creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali.* Ex hoc tamen loco non potest tam aperte notari opinio Eugubini. Nam Concilium ibi definit demones natura sua creatos esse bonos, ut contra Manichaeum ostendat, Angelos non esse natura malos, sed voluntate sua malos effectos fuisse. An vero prius tempore fuerint boni, quam peccauerint, non explicat Concilium.

Quare duo mihi videntur solum superesse testimonia, quibus sufficienter probatur veritas communis sententiae, & opinionem Eugubini non leui nota dignum esse conuincitur. Alterum testimonium est Scripturae, Iudae in sua Epist. vbi de malis Angelis dicitur: *Angeli vero, qui non seruauerunt suum principatum, sed reliquerunt suum domicilium, &c.* Quod si Angeli nunquam boni fuissent, sed semper mali, non dicerentur reliquisse domicilium, nempe innocentiae: quia nunquam illam habuissent: nec dicerentur seruasse suum principatum, quia nunquam in illo, sed semper ab initio in abiectione & vilissimo statu peccati fuissent: scio quidem nonnullos recentiores Scripturam interpretes per angelos intelligere principes, & reges terrae promissionis: sed prior interpretatio communis, & verior est.

Alterum testimonium est Concilij Bracharensis, r. Canone 7. qui est 6. Canon. Epist. 91. Leonis Magni contra Priscillianistas. In eo namque Concilio praedicta Epistola cum omnibus suis decretis recitata fuit, & totius Concilij consensu recepta, & sub anathematis maledictione confirmata. In eo igitur Canone ita definitur: *Si quis dicit diabolum non fuisse prius Angelum bonum à Deo factum, nec Dei officium fuisse naturam eius, sed dicit, eum ex tenebris emerisse, neque aliquem sui habere authorem, sed ipsum esse principium, atque substantiam mali, sicut Manichaeus, & Priscillianus dixerunt, anathema sit.* Posset quidem aliquis dicere, in eo Canone non definiri, utrum angelus fuerit prius tempore bonus, & sine peccato, quam peccauerit, an non, quia in hoc non fuit Manichaeus, & Priscillianus vlla controversia: verum solum damnari eum, qui dixerit demone non esse Dei officium, sed ex tenebris emerisse. Nam de Leone hoc manifestum est, cum illam Epistolam solum contra Priscillianum scripserit. De Concilio vero Bracharensi, idem etiam colligitur ex proemio ipsius, vbi planè dicitur, mentem Concilij eam fuisse, ut errores Priscil-

liani, qui adhuc vigeant in Hispania, omnino eradicaret. Caterum nescio, qua ratione negari possit, in Concilio Bracharensi etiam definiri, aut tanquam verum supponi, angelos prius fuisse bonos, non tantum secundum naturam, sed etiam prius tempore absque vlla culpa fuisse. Quare non leui nota dignum fore existimo eum, qui cum Eugubino assereret, angelos peccasse in primo instanti suae creationis. Augustinus vero locis allegatis nequaquam sentit, Angelum in primo instanti peccasse, sed eum in illo lib. de Genesi ad litteram cap. 23. dixit, angelum non cecidisse ab eo, quod acceperat, sed ab eo, quod acciperet, denotauit angelum cecidisse ab statu beatitudinis, ad quem peruenerat, si Deo obedire voluisset. Verum autem ex statu gratiae ceciderit, an parae naturae, in quo ante peccatum fuerit, non tractat ibi Augustinus. Quod vero dixit in illo lib. de Ciuitate, cap. 13. non sentire cum Manichaeo, qui dicit, angelum in primo instanti suae creationis peccasse, fateamur quidem, ut supra etiam & nos ostendimus: ob id tamen ab omni alia nota liber non esset, qui id affirmaret: praesertim post Concilij Bracharensis, & Leonis definitionem.

CAPVT II.

Angeli in primo instanti potuisse peccare, quidam affirmant, alij negant.

Theologi superiori capite allegati, qui communi consensu contra Eugubinum docent, angelos in primo instanti suae creationis non peccasse, citra controuersiam propositam, an saltem peccare potuerint, non eodem modo Philosophantur, sed in oppositas sententias diuisi sunt. Quidam eorum affirmant, non potuisse angelos peccare in primo instanti. Ita seculerunt Hugo de S. Victore in summa sententiarum tit. 2. cap. 2. Alexander Almond. der 2. parte quest. 29. m. l. art. 7. in corpore, & solutione S. Thomae. argument. S. Thomae. Caietan. & recentiores Theologi in hoc art. & fufius idem Sanctus Doctor quest. 16. de malo art. 4. Albertus in 2. distinct. 3. art. 14. ad 2. Bonavent. Albertus. 2. parte distinct. art. 1. quest. 2. ad 3. Ricardus art. 2. qu. 2. Bonavent. Durand distinct. 5. quest. 2. Hervaeus quest. 2. Capreol. distinct. 4. quest. 1. art. 1. conclus. 4. & art. 2. in solutione argument. contra 4. conclus. Thomae de Argenti in 2. distinct. 6. Argenti. quest. 1. art. 2. Henricus quodlib. 8. quest. 10. Holcot in 2. Henric. quest. 3. ad 9. Ferrar. 3. contra gentes, cap. 109. Sed Holcot, circa praedicta. Qui sane quamuis in eadem omnino conclusionem, quam diximus, conueniant, quia tamen diuersis rationibus in eandem adducti sunt, ut defenderent, impossibile fuisse Angelo peccare in primo instanti ideo in eadem omnino sententia eos non esse existimo. Varia autem ipsorum fundamenta capite seq. asseremus, & sigillatim examinabimus.

Alij vero dixerunt, non minus potuisse angelum in primo instanti suae creationis peccare, quam in sequentibus. Ita tradiderunt Scotus in 2. distinct. 5. quest. 2. §. Respondeo primo, & seqq. Et in 3. distinct. 18. quest. 1. ad 4. Gregorius in 2. eadem distinct. 5. Gregorius. quest. 1. art. 2. Bassoli quest. 1. art. 2. Maior quest. 3. conclus. 2. Gabriel in 2. distinct. 4. quest. 1. art. 3. dubio 1. Maior. fil in 1. quest. 3. art. 2. in conclusione responsali. Quorum sententia ita intelligenda est, ut angelus in primo instanti suae creationis non tantum potuerit elicere actionem cum defectu, sed etiam quae impetaretur ad culpam. Hoc adnotauit propter Aureol. reolam.